

Pyhännän kunta  
Manuntie 2  
92930 Pyhäntä

Lausunto 22.02.2021

## Jokilaaksojen Pelastuslaitos

Puusepantie 2

84100 Ylivieska

## Pyhännän kunnan antama lausunto toimintavalmiusjärjestelyistä

Jokilaaksojen pelastuslaitos pyytää kunnan lausuntoa toimintavalmiusjärjestelyjen uudistamisesta, koska varallaolojärjestelmän jatkamista pelastustoiminnan kiireellisen valmiuden varmistajana ei voida merkittävistä taloudellisista riskeistä johtuen harkita vakavalla tavalla.

### Taustaa:

Lausuntopyynnössä pyydetään kuntia ottamaan kantaa vaihtoehtojen A ja B välillä. Mikäli kunta päätyy lausunnossaan painottamaan mallia A, Jokilaaksojen pelastuslaitos pyytää kuntia ottamaan kantaa myös seuraaviin asioihin.

-pelastuslaitos käynnistää viipymättä mallin A käyttöönoton yhteydessä valmistelut suunnitelmasta, jolla siirrytään asteittain 5 vuoden kuluessa mallin B -tyyppiseen toimintavalmiusjärjestelyyn

-suunnittelussa huomioitaisiin mallin A käyttöönoton jälkeen saatava tietoinen toteutuneista toimintavalmiuksista, toimintaympäristön ja alueen riskien kehittymisestä sekä kustannusten toteutumisesta jatkosuunnitelmaa yksityiskohdiltaan valmisteltaessa ja aikanaan toteutettassa.

-jatkovalmistelu tehtäisiin tiiviissä yhteistyössä alueen kuntien kanssa ja päätöksentekoon se tulisi aikaisintaan vuoden 2022 talousarvion ja toimintasuunnitelman valmistelun yhteydessä.

### **Lausuntopyynnössä mallista A todetaan muun muassa seruaavaa:**

-paloasemakohtaisista miehistö- ja ryhmänjohtajavaralloloista luovutaan kevään 2021 aikana

-P31 -varallolo lopetetaan kevään 2021 aikana

-P20-varallaolon valmisuvaatimukset tarkistetaan

-perustetaan 1 päällystö-, 6 alipäällystö- ja 20 -miehistövirkaa

-henkilökunnan työaika painotetaan heikkenevien päivälähtöjen varmistamiseen

Pyhännän kunta  
Manuntie 2  
92930 Pyhäntä

Lausunto 22.02.2021

- aktivointipalkkausjärjestelmä otetaan käyttöön 1.6.2021 alkaen
- kustannusvaikutus Jokilaaksojen pelastuslaitoksen alueella on + 249 000 €

### **Lausuntopyynnössä mallista B todetaan muun muassa seuraavaa:**

- paloasemakohtaisista miehistö- ja ryhmäjohtajavarallaolosta luovutaan kevään 2021 aikana
- perustetaan 3 päällystä-, 8 alipäällystä- ja 51 miehistövirkaa
- aktivointipalkkausjärjestelmä otetaan käyttöön viimeistään 1.6.2021
- motivaatiopalkkausjärjestelmästä luovutaan viimeistään 1.6.2021
- P31-varallolo muuttuu aktiiviyöksi
- P20-varallolon valmiusvaatimukset tarkistetaan
- kustannusvaikutus Jokilaaksojen pelastuslaitoksen alueella on + 2 000 000 euroa.

Jokilaaksojen pelastuslaitoksen tavoitteena on, että asia on johtokunnan käsittelyssä 5. maaliskuuta, jonka jälkeen pelastuslaitos käynnistäisi uudistuksen toteutuksen.

Tulevien ratkaisujen toteuttamiessa eri vaiheissa toimivaltaisia päätöksentekijöitä ovat pelastuslaitoksen johtokunta, Ylivieskan kaupunginhallitus sekä pelastusjohtaja, kukin oman toimivaltansa rajoissa.

### **Kunnanhallitus on kokouksessaan 22.02.2021 käsitellyt lausuntopyyntöä ja lausuu kannanottonaan seuraava:**

#### **Toimintaympäristö:**

- Pyhännän kunta sijaitsee pohjavesialueella
  - o paljon raskasta liikennettä teollisuusalueella
- Pyhäntä on Suomen teollistunein kunta, jossa kulkee paljon henkilöitä muualta töissä
  - o voimakas työpaikkaliikenne
  - o merkittävä työllistäjä
- Kunnassa on teollisuutta, jossa on paljon palokuormaa
  - o taloteollisuus
  - o elintarviketeollisuus
  - o tuulipuisto
- Kunta sijaitsee logistisesti vilkkaan risteysaseman äärellä
  - o paljon raskasta liikennettä, jossa kuljetetaan vaarallisia aineita
  - o tuulipuistoon tulee säännöllisesti erikoiskuljetuksia
- Muuta
  - o kunnassa on vesistöjä
  - o kunnassa on paljon lapsia

Pyhännän kunta  
Manuntie 2  
92930 Pyhäntä

Lausunto 22.02.2021

#### MALLI A :

- Jokilaaksojen Pelastuslaitoksen tulee toimintoja uudistettaessa huomioida kuntien taloudellinen kantokyky ja kehittää toimintoja alueellisesti tasapuolisesti.
- Resurssit pitää kohdentaa tasapuolisesti siten, että jokaisella paloasemalla on miehitys kaikkina päivinä
- Resurssien kohdentaminen pitää perustua konkreettisesti todettuihin riskeihin
- Vasteaikoihin ei saa tulla muutoksia
- Paloasemien verkosto pitää säilyttää nykyisellä tasolla
- Sopimuspalokuntiin pitää saada riittävän laajat resurssit eri ikäryhmistä ja sukupuolista, jotta toimintavalmius kaikissa tilanteissa voidaan säilyttää.
- Henkilöstön osaaminen ja toiminnan laatu pitää varmistaa jatkuvalla koulutuksella ja valmiusharjoituksilla.
- Palokuntanuorisotoimintaan pitää panostaa enemmän ja naisten mahdollisuudet osallistua aktiiviseen toimintaan on selvitettävä laajemmin sekä hakea sellaisia toimintamalleja, jotka madaltavat kynnystä mukaan tulemiseen.
- Yhteydenpitoa ja viestintää pitää kehittää digitaalisuuden avulla.
- Pelastuslaitoksen pitää toimia jatkuvan kehittämisen periaatteella ja heidän pitää pystyä osoittamaan omaa toimintaa kuvaavilla mittareilla tuottavuuden kehitys ja kustannusten hallinta kaikilla osa-alueilla.
- Maaöljyvahinkojen torjuntakalustoa pitää olla riittävästi Pyhännällä, koska tärkeiden pohjavesialueiden kulkee paljon raskasta liikennettä. Pyhännän pohjavesivarantoja käyttävät myös naapurikunnat.
- Kunnassa on vesistöjä, joten vesipelastuskalusto pitää olla paloasemalla
- Palveluiden pitää vastata kunnassa tunnistettuja todellisia riskejä ja kunnan maksuosuutta. Riskit pitää tunnistaa kuntakohtaisesti paikan päällä.
- Malli A:n ja nykyisen varallaolojärjestelmän hyvät puolet pitää yhdistää ja kehittää näistä tulevaisuuden toimintamalli
- Pelastuslaitoksen, kuntien, sopimuspalokuntien ja muiden sidosryhmien kanssa pitää vuorovaikutus jatkossa olla tiiviimpään
- Raportointi uuden mallin toimivuudesta pitää olla säännöllistä ja esille tulleiden ongelmien ratkaisu pitää olla nopeaa
- Malli pitää kannustaa Jokilaaksojen pelastuslaitosta aktiivisempaan rekrytointiin ja motivointiin sopimuspalokunnan osalta
- Sopimushenkilöstöllä tulee olla myös jatkossa erittäin suuri merkitys kattavan toimintavalmiuden ylläpitämisessä sekä kiireellisen valmiuden varmistajana vakituisen henkilökunnan lisäksi.
- Pyhännällä ja muissa kunnissa sopimuspalokunnan rooli on keskeinen pelastustoiminnan kiireellisen valmiuden varmistajana.
- Kuntakohtaiset kustannukset eivät saa nousta

Pyhännän kunta  
Manuntie 2  
92930 Pyhäntä

Lausunto 22.02.2021

#### MALLI B:

- Kehityksen suuntana pitää olla aktivointikorvauksen / lähtökorvauksen kehittäminen edelleen kannustavampaan suuntaan sopimuspalokuntien osalta, jolloin kulurakenne ei muodostu automaattisesti kiinteiksi pysyviksi kuluiksi.
- Mallin B:n valmistelua emme kannata nykyisessä muodossa, eikä nykyisillä lähtötiedoilla

Pyhännän kunnanhallitus lausuu, että oikeuskäytännön linjatessa toimintatapojen (varallaolokorvauksista luopumiseen) muutokseen, on johtokunnan linjattava muutossuunnitelman sisältö ja vaiheistus. Merkittävistä muutoksista on kuultava kuntia valmisteluvaiheessa. Koska tätä muutossuunnitelmaa ei ole esitetty kunnille, on kuntien mahdotonta hyväksyä A tai B vaihtoehtoa lopullisesti. Näin ollen asia tulee palauttaa jatkovalmisteluun ja valmistelun lähtökohdaksi ottaa 20 min lähtövalmius varallaolossa. Jatkovalmistelussa tulee huomioida myös hyvinvointialueiden valmistelu, mikäli hyvinvointialueita koskeva lakipaketti tulee hyväksytyksi eduskunnassa.